

Advies over nieuwe opleidingskaarten DBSO: onderhoudswerker gebouwen, assistent kapper en kapper

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99

F +32 2 219 81 18

www.vlor.be

info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies over nieuwe opleidingskaarten DBSO: onderhoudswerker gebouwen, assistent-kapper en kapper

---

1 Situering

Het decreet over het stelsel van leren en werken (2008) bepaalt in artikel 30, §2 dat de Vlaamse Onderwijsraad opleidingskaarten adviseert voor de DBSO-opleidingen die niet modulair georganiseerd worden. Deze opleidingskaarten bevatten de competenties die dienen verworven te worden om het certificaat van de opleiding te behalen. Ook zijn een beschrijving van de kwalificatie en een lijst met referenties, waarop de competenties gestoeld zijn, toegevoegd.

Zodra de Vlaamse Regering haar goedkeuring hecht aan dit advies, krijgen de opleidingskaarten een bindend karakter voor de centra voor deeltijds onderwijs.

De Raad Secundair Onderwijs keurde dit advies unaniem goed op 8 december 2011. Er waren 19 stemgerechtigde leden aanwezig.

2 Advies

2.1 Nieuwe opleidingskaarten

De Vlor adviseert de minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming om drie opleidingskaarten voor niet-modulaire DBSO-opleidingen goed te keuren. Deze opleidingskaarten werden in nauw overleg met de betrokken sectoren ontwikkeld. Het gaat om:

- Onderhoudswerker gebouwen
- Assistent kapper
- Kapper

2.2 Wijziging benaming

De Vlor vraagt dat de naam van de opleiding onderhoudswerker gebouwen gewijzigd wordt in 'polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen'. Deze benaming werd bepaald in overleg met de sector.

Johan Van Ransbeek
secretaris Raad Secundair Onderwijs

Patrick Weyn
voorzitter Raad Secundair Onderwijs

Onderhoudswerker gebouwen

Kerntaken

De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt gebouwen en bijhorende gronden. Hij voert kleine herstellingswerken uit en verfraait de infrastructuur. De onderhoudswerker gebouwen controleert de goede werking van de elektrische, sanitaire en verwarmingsinstallaties en de toestand van daken en waterafvoersystemen. Hij onderhoudt toegangswegen, parkings en groenvoorzieningen.

De Onderhoudswerker gebouwen:

1. werkt veilig, hygiënisch en milieubewust;
2. beheerst de vereiste beroepshoudingen;
3. bereidt de eigen werkzaamheden voor, voert ze uit, evalueert en stuurt bij indien nodig;
4. onderhoudt muren en voegen;
5. onderhoudt de bepleistering;
6. onderhoudt het tegelwerk;
7. onderhoudt verlichting en elektrische installaties;
8. onderhoudt het schrijnwerk;
9. onderhoudt sanitaire installaties;
10. brengt wandbekleding aan;
11. brengt vloerbekleding aan;
12. onderhoudt het schilderwerk;
13. onderhoudt de tuin;
14. onderhoudt paden, terrassen en parkings;
15. controleert de toestand van daken en waterafvoersystemen;
16. verwijdert afval conform de geldende lokale regelgeving;
17. vervangt kleine ruiten.

Referentiekader

- beroepsprofiel 'klusjesman in de welzijnssector', Serv, februari 2006
- nota welzijn op het werk, SERV, oktober 2004
- Cobra-fiche 'onderhoudsvakman voor gebouwen', VDAB
- modulaire opleidingenstructuren dbso: behanger, schilder, plaatser soepele vloerbekleding, tegelzetter, voeger, metselaar
- opleidingskaart dbso: hovenier

Competenties

1 De onderhoudswerker gebouwen werkt veilig, hygiënisch en milieubewust

- ergonomisch werken
- persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken
- collectieve beschermingsmiddelen aanbrengen
- producten met gevaarlijke eigenschappen correct gebruiken
- veiligheidsvoorschriften en -instructies inzake arbeidsmiddelen toepassen
- veiligheidsvoorschriften en -instructies inzake werken op hoogten toepassen
- economisch werken
- afval en restproducten sorteren
- producten stockeren

- machines en handgereedschappen reinigen
- veiligheidsrisico's detecteren en melden
- principes brandpreventie toepassen

2 De onderhoudswerker gebouwen beheerst de vereiste beroepshoudingen

- taken nauwgezet uitvoeren
- werkzaamheden nauwkeurig afwerken
- op wisselende werkomstandigheden inspelen
- opgelegde taken zelfstandig uitvoeren
- voorkomen verzorgen
- problemen inschatten en melden

3 De onderhoudswerker gebouwen bereidt de eigen werkzaamheden voor, voert ze uit, evalueert en stuurt bij indien nodig

- eigen werk voorbereiden
  - werkplanning maken
  - gereedschap kiezen in functie van werkzaamheden
  - technische handleidingen lezen en gebruiken
  - pictogrammen lezen en toepassen
  - verhoudingen respecteren bij aanmaak producten
  - meetinstrumenten gebruiken
  - machines en handgereedschappen instellen
  - machines en handgereedschappen bedienen
- communicatief vaardig zijn
  - principes van klantgerichtheid toepassen
  - functioneel rapporteren aan verantwoordelijke of beheerder
  - gebreken en defecten inventariseren en signaleren
- eigen werk controleren en bijsturen indien nodig

4 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt muren en voegen

- mortel aanmaken
- metselwerk bijwerken
- voegen uitkrabben
- meegaand en plastisch voegen
- cementeren

5 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt de bepleistering

- ondergrond reinigen
- niet te bepleisteren elementen afschermen
- ondergrond evalueren
- species aanmaken
- dikte bepleistering bepalen
- bepleistering aanbrengen

6 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt het tegelwerk

- ondergrond evalueren
- niet te betegelen elementen beschermen
- oppervlakken schoonmaken
- oppervlakken voorbehandelen
- tegels selecteren
- species aanmaken
- tegels plaatsen

7 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt verlichting en elektrische installaties

- kleine elektriciteitspannes opzoeken
- lichtpunten en stopcontacten controleren en vastzetten
- lampen vervangen
- armaturen vastzetten
- rookmelders controleren en vastzetten
- werking van automatische garagepoorten controleren
- geblokkeerde garagepoorten manueel deblokkeren
- storingen en defecten aan liften melden

8 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt het schrijnwerk

- manuele bevestigingstechnieken toepassen
- manueel schuren
- houtbeschermlaag en afwerklaag manueel aanbrengen
- scharnieren en sloten onderhouden
- goede werking van deuren en ramen verzekeren
- werking van deuroppompen controleren
- deuroppompen onderhouden

9 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt sanitaire installaties

- waterkranen onderhouden
- doorlopende waterreservoirs herstellen
- sanitaire toestellen vastzetten
- afvoerbuizen ontstoppen
- installaties van centrale verwarming vullen
- radiatoren ontluchten
- verwarmingsinstallatie opstarten
- waterontharders bijvullen

10 De onderhoudswerker gebouwen brengt wandbekleding aan

- oude bekledingsmaterialen verwijderen
- oppervlakken reinigen
- oppervlakken schuren
- oppervlakken plamuren
- oppervlakken voorlijmen

- wandbekleding plaatsen

11 De onderhoudswerker gebouwen brengt vloerbekleding aan

- oude bekledingsmaterialen verwijderen
- oppervlakken reinigen
- oppervlakken schuren
- oppervlakken egaliseren
- oppervlakken voorbehandelen
- vloerbekleding plaatsen

12 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt het schilderwerk

- oude verflagen verwijderen
- oppervlakken reinigen
- oppervlakken schuren
- oppervlakken plamuren
- grond-, tussen- en eindlagen aanbrengen

13 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt de tuin

- groenvoorzieningen onderhouden
- hagen en heesters scheren
- gras maaien
- onkruid voorkomen, bestrijden en verwijderen
- meststof en bodemverbeteraar aanbrengen
- afgevallen bladeren samenharken, zuigen, blazen en opruimen
- tuinafval opruimen: onkruid, dode takken, afgestoken graszoden, ...

14 De onderhoudswerker gebouwen onderhoudt paden, terrassen en parkings

- delen van buitenbestrating vervangen
- paden, terrassen en parkings opschonen
- grondlijnen schilderen
- mos verwijderen en bestrijden
- zwerfvuil opruimen

15 De onderhoudswerker gebouwen controleert de toestand van daken en waterafvoersystemen

- daken op lekken controleren
- toestand dakbedekking controleren
- daken reinigen
- waterafvoersystemen controleren
- waterafvoersystemen reinigen

16 De onderhoudswerker gebouwen verwijdert afval conform de geldende lokale regelgeving

- afval sorteren
- afval stockeren

- afval verwijderen

17 De onderhoudswerker gebouwen vervangt kleine ruiten

- glasfragmenten veilig verwijderen
- ramen voorlopig dichten
- kleine ruiten plaatsen
- ruiten opkitten

Assistent kapper

Kerntaken

De assistent kapper volgt de richtlijnen van de kapper bij de uitvoering van diverse handelingen zoals een kleuring, een permanent, haar drogen, ...
De assistent kapper bereidt de behandeling voor en schikt het materiaal en de accessoires

De Assistent kapper:

1. werkt veilig, hygiënisch en milieubewust
2. beheerst de vereiste beroepshoudingen
3. bereidt de eigen werkzaamheden voor, voert ze uit, evalueert en stuurt bij indien nodig
4. gaat met klanten om
5. wast en verzorgt de haren volgens de richtlijnen van de kapper
6. droogt de haren en werkt het kapsel af volgens de richtlijnen van de kapper
7. past een watergolf toe volgens de richtlijnen van de kapper
8. past steun en permanent toe volgens de richtlijnen van de kapper
9. past een kleuring toe volgens de richtlijnen van de kapper

Referentiekader

- COBRA-fiche kappersassistent, VDAB
- Beroepsprofiel kapper en kapper-salonbeheerder, Serv/UBK, juni 2003
- Standaard voor de titel van beroepsbekwaamheid, kapper, SERV,
- Standaard voor de titel van beroepsbekwaamheid, kapper-salonbeheerder, SERV,
- Standaard voor de titel van beroepsbekwaamheid, zelfstandig kapper, SERV,
- Functieclassificatie 314
- Risktrainer, FOD/UBK,
- Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (Belgisch Staatsblad, 18 september 1996) (www.meta.fgov.be)
- Nota welzijn op het werk (SERV oktober 2004)

Competenties

1 De assistent kapper werkt veilig, hygiënisch en milieubewust

- ergonomisch werken
- persoonlijke beschermingsmiddelen volgens instructies gebruiken
- klant volgens instructies beschermen
- werkplek na iedere toepassing opruimen
- werkplek en materieel reinigen, ontsmetten, onderhouden en schikken
- producten op de voorziene plaats schikken en opbergen
- beveiliging van toestellen volgens instructies gebruiken
- veiligheidsprocedures en hygiënemaatregelen toepassen
- veiligheidsmaatregelen treffen en toepassen
- zuinig met grondstoffen omgaan
- milieubewust met grondstoffen omspringen

- ↪ afval en restproducten op daartoe voorziene plaats sorteren

2 De assistent kapper beheerst de vereiste beroepshoudingen

- ↪ nauwkeurig werken
- ↪ in team werken
- ↪ persoonlijk voorkomen verzorgen
- ↪ uiterlijk en kledij aan kenmerken van kapsalon aanpassen
- ↪ klantvriendelijk handelen
- ↪ discreet handelen
- ↪ doorzetten

3 De assistent kapper bereidt de eigen werkzaamheden voor, voert ze uit, evalueert en stuurt bij indien nodig

- ↪ opdrachten begrijpen en uitvoeren
- ↪ geschikte producten en juiste materieel in functie van opdracht klaarzetten
- ↪ productinformatie lezen, begrijpen en toepassen
- ↪ volumes, inhouden en percentages berekenen en toepassen
- ↪ basisvaardigheden ICT toepassen

4 De assistent kapper gaat met klanten om

- ↪ klanten onthalen
  - klant begroeten
  - oogcontact maken
  - duidelijk en verzorgd taalgebruik hanteren
  - klanten naar plaats begeleiden
  - klant van noodzakelijke bescherming voorzien
- ↪ klant begeleiden
  - basisgegevens op klantenfiches invullen
- ↪ klantenbezoek afsluiten
  - mantel aangeven
  - klant bedanken
  - klant naar deur begeleiden

5 De assistent kapper wast en verzorgt de haren volgens richtlijnen van de kapper

- ↪ gepaste watertemperatuur instellen
- ↪ sproeiinstallatie correct bedienen
- ↪ haren bevochtigen
- ↪ wastechnieken toepassen
- ↪ haren grondig spoelen
- ↪ verzorging toepassen
- ↪ haren in functie van verdere behandeling drogen

6 De assistent kapper droogt de haren en werkt het kapsel af volgens de richtlijnen van de kapper

- werkmateriaal correct gebruiken
- droogtechnieken toepassen
- versteviger en afwerkingsproducten aanbrengen
- verdelingen in functie van kapsel maken
- temperatuur van warmtebron instellen
- kapsel afwerken

7 De assistent kapper past een watergolf toe volgens de richtlijnen van de kapper

- geschikte producten in functie van kapsel aanbrengen
- afdelingen in overeenstemming met vereiste vorm, volume, krulpatroon en volgorde van kapsel maken
- haarlokken in overeenstemming met materieel in functie van kapsel nemen
- volledige haarlok gelijkmatig en volgens richting van kapsel inwikkelen
- droogtijd instellen en indien nodig aanpassen
- droger bedienen
- materieel verwijderen zonder krulformatie te beschadigen
- basiscoiffeertechnieken toepassen

8 De assistent kapper past steun en permanent toe volgens de richtlijnen van de kapper

- voorbereide product aanbrengen
- oproltechnieken toepassen
- neutralisatietechniek toepassen
- sproeiinstallatie correct bedienen
- gepaste watertemperatuur instellen
- naverzorging uitvoeren

9 De assistent kapper past een kleuring volgens de richtlijnen van de kapper toe

- voorbereide product aanbrengen
- emulsifieertechniek toepassen
- sproeiinstallatie correct bedienen
- gepaste watertemperatuur instellen

Kapper

Kerntaken

De kapper verzorgt het haar van vrouwelijke en/of mannelijke klanten en kinderen. Hij wast, knipt en kleurt de haren en geeft het kapsel naar wens van de klant of naar een bepaald model.

De kapper geeft advies in verband met haar- en hoofdhuidverzorging, manicure, algemene opmaak en haarstukverzorging.

De kapper verzorgt de baard.

Hij/zij verkoopt producten zoals kappersaccessoires en haarproducten.

De Kapper:

1. werkt veilig, hygiënisch en milieubewust
2. beheerst de vereiste beroepshoudingen
3. bereidt de eigen werkzaamheden voor, voert ze uit, evalueert en stuurt bij indien nodig
4. gaat met klanten om
5. verzorgt de haren
6. voert een snit uit
7. droogt de haren en werkt het kapsel af
8. past een watergolf toe
9. past steun en permanent toe
10. kleurt haren en lokken
11. voert opsteekkapsels en kapsels met vlechten naar de gelegenheid uit
12. verzorgt de baard
13. maquilleert
14. past manicure toe
15. verkoopt producten

Referentiekader

- COBRA-fichekapper, VDAB
- Beroepsprofiel kapper en kapper-salonbeheerder, Serv/UBK, juni 2003
- Standaard voor de titel van beroepsbekwaamheid, kapper, SERV,
- Standaard voor de titel van beroepsbekwaamheid, kapper-salonbeheerder, SERV,
- Standaard voor de titel van beroepsbekwaamheid, zelfstandig kapper, SERV,
- Functieclassificatie 314
- Risktrainer, FOD/UBK,
- Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (Belgisch Staatsblad, 18 september 1996) (www.meta.fgov.be)

Competenties

1 De kapper werkt veilig, hygiënisch en milieubewust

- ergonomisch werken
- persoonlijke beschermingsmiddelen volgens gegeven instructies gebruiken
- klanten beschermen
- werkplek na iedere toepassing opruimen
- werkplek en materieel reinigen, ontsmetten, onderhouden en schikken
- producten op voorziene plaats schikken en opbergen
- beveiliging van toestellen volgens instructies gebruiken

- veiligheidsprocedures en hygiënemaatregelen toepassen
- veiligheidsmaatregelen treffen en toepassen
- zuinig met grondstoffen omgaan
- milieubewust met grondstoffen omspringen
- afval en restproducten op daartoe voorziene plaats sorteren

2 De kapper beheerst de vereiste beroepshoudingen

- nauwkeurig werken
- in team werken
- persoonlijk voorkomen verzorgen
- uiterlijk en kledij aan kenmerken van kapsalon aanpassen
- klantvriendelijk handelen
- discreet handelen
- doorzetten

3 De kapper bereidt de eigen werkzaamheden voor, voert ze uit, evalueert en stuurt bij indien nodig

- opdrachten begrijpen en uitvoeren
- geschikte producten en juiste materieel in functie van opdracht klaarzetten
- productinformatie lezen en begrijpen
- richtlijnen van de fabrikant begrijpen en toepassen
- volumes, inhouden en percentages berekenen en toepassen
- basisvaardigheden ICT toepassen
- filosofie van de ster van Oswald begrijpen

4 De kapper gaat met klanten om

- afspraken maken
  - klantgericht telefoneren
  - afspraken in agenda vastleggen
- klanten onthalen
  - naar verwachtingen en wensen van klanten peilen
  - haarstructuur herkennen
  - klantentype, haarkleur en kapselstijl herkennen
  - adviesgesprek voeren
- klant begeleiden
  - klant over timing en eventuele wijzigingen informeren
  - klantenfiches aanvullen
- klantenbezoek afsluiten
  - naar tevredenheid van klant peilen
  - klant bedanken

5 De kapper verzorgt de haren

- mogelijke problemen van hoofdhuid herkennen
- verzorgingstechnieken toepassen
- advies voor verzorging geven

6 De kapper voert een snit uit

- gepast materiaal in functie van snit kiezen
- snittechnieken toepassen
- verdelingen maken
- kniplijn zichtbaar houden
- kapsel verpersoonlijken
- met gelaatsvorm en gewenste kapsel rekening houden
- vorm en evenwicht van snit tijdens uitvoering visueel en met handen controleren

7 De kapper droogt de haren en werkt het kapsel af

- droogtechniek in functie van gekozen kapsel bepalen
- kapsel afwerken

8 De kapper past een watergolf toe

- gepaste techniek in functie van gewenste kapsel bepalen
- geschikte producten bepalen
- droogtijd bepalen

9 De kapper past steun en permanent toe

- product voorbereiden
  - gepaste product bepalen
- haren oprollen
  - rollers en technieken in functie van kapsel bepalen
  - reactie van product op haren nakijken
  - inwerktijd bepalen
- neutraliseren en spoelen
  - criteria van een geslaagde toepassing kiezen
  - correctietechnieken toepassen

10 De kapper kleurt haren en lokken

- kleurtechniek bepalen
  - kleur, toonhoogte en weerschijn van haren vaststellen
  - kleur aan de hand van kleurenlokkenkaart voorstellen
  - voorstel argumenteren
- kleurmengsel voorbereiden
  - gewenste kleur op kleurlokkenkaart herkennen
  - met effecten van product rekening houden
  - kleurmengtechnieken toepassen

- met staat van haren en hoofdhuid, natuurkleur en percentage witte haren rekening houden
- gepaste hoeveelheid bereiden
- product aanbrengen
  - geschikte techniek bepalen
  - inwerktijd bepalen
  - evolutie van kleurproces opvolgen
- emulsifiëren en spoelen
  - criteria van een geslaagde toepassing uitvoeren
  - correctietechnieken toepassen

11 De kapper voert opsteekkapsels en kapsels met vlechten naar de gelegenheid uit

- gekozen kapsel uitvoeren
- origineel kapsel voorstellen en uitvoeren
- lang haar verwerken
- opzetstukken plaatsen
- volumematerialen en verfraaiingmaterialen plaatsen
- opsteektechnieken uitvoeren
- vlechttechnieken uitvoeren

12 De kapper verzorgt de baard

- Baard knippen
- Baard trimmen
- baard verzorgen

13 De kapper maquilleert

- dag- en avondmaquillage uitvoeren
- wenkbrauwen epileren

14 De kapper past manicure toe

- nagels schoon, droog en vetvrij maken
- nagels in vorm brengen
- laktechnieken toepassen

15 De kapper verkoopt producten

- adviesgesprek voeren
- een prijsvoorstel doen